

การพัฒนาแบบการบริหารศูนย์บ่มเพาะเพื่อสร้างผู้ประกอบการของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา

The Development of Administrative Model for Business Incubator Center under
Vocational Education Commission

สมเกียรติ อินทวงศ์¹, สุกัญญา แซ่ม้อย², สำราญ มีแจ้ง³, ฉลอง ชาตรุประชีวิน⁴

Somkiat Intawong, Sukanya Chaemchay, Samran Mejang, Chalong Chatrurachewin

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยและพัฒนา มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาแบบการบริหารศูนย์บ่มเพาะเพื่อสร้างผู้ประกอบการของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา โดยมีวัตถุประสงค์เฉพาะ ดังนี้ 1) เพื่อศึกษาสภาพปัญหาและแนวทางในการบริหารศูนย์บ่มเพาะเพื่อสร้างผู้ประกอบการของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา 2) เพื่อสร้างรูปแบบการบริหารศูนย์บ่มเพาะเพื่อสร้างผู้ประกอบการของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา และ 3) เพื่อประเมินรูปแบบการบริหารศูนย์บ่มเพาะเพื่อสร้างผู้ประกอบการของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา วิธีดำเนินการวิจัยมี 3 ขั้นตอน คือ 1) ศึกษาสภาพปัญหาและแนวทางในการบริหารศูนย์บ่มเพาะเพื่อสร้างผู้ประกอบการของสถานศึกษา โดยการวิเคราะห์และสังเคราะห์ เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อสร้างกรอบแนวคิด และ สร้างเครื่องมือการวิจัย เพื่อรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับสถานศึกษา มีวิธีปฏิบัติที่น่าสนใจ จำนวน 5 แห่ง และผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 6 คน เครื่องมือที่ใช้ คือ แบบสัมภาษณ์ และแบบบันทึกการสังเกตการณ์ วิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์เนื้อหา 2) ยกร่างรูปแบบการบริหารศูนย์บ่มเพาะเพื่อสร้างผู้ประกอบการของ โดย อาศัยข้อมูลที่ได้จากการวิเคราะห์ในขั้นตอนที่ 1 และตรวจสอบความเหมาะสมของรูปแบบด้วยการสนทนากลุ่มผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 10 คน และ 3) ประเมินความเป็นไปได้และความมีประโยชน์ของรูปแบบการบริหารศูนย์บ่มเพาะโดย นำเสนอรูปแบบการบริหารศูนย์บ่มเพาะเพื่อสร้างผู้ประกอบการของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ให้กับกลุ่มผู้ให้ข้อมูล สถิติที่ใช้วิเคราะห์ข้อมูลคือ ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัยพบว่า

1. การบริหารศูนย์บ่มเพาะเพื่อสร้างผู้ประกอบการของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ประกอบด้วย 4 องค์ประกอบ ได้แก่ ปัจจัยนำเข้า กระบวนการ ผลผลิต และสภาพแวดล้อม
2. รูปแบบการบริหารศูนย์บ่มเพาะเพื่อสร้างผู้ประกอบการของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ประกอบด้วย 4 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) ปัจจัยนำเข้า ประกอบด้วย 2 องค์ประกอบย่อย คือ 2.1) องค์คณะบุคคลที่เข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารศูนย์บ่มเพาะเพื่อสร้างผู้ประกอบการ 2.2) ศูนย์บ่มเพาะเพื่อสร้างผู้ประกอบการ ซึ่งเป็นองค์กรในสถานศึกษา มี 8 ภารกิจ 2) กระบวนการ ประกอบด้วย การวางแผน การจัดองค์การลงมือปฏิบัติ การควบคุม และการปรับปรุง 3) ผลผลิต ประกอบด้วย การได้รับโอกาสในองค์ความรู้และทักษะการเป็นผู้ประกอบการ จำนวนผู้ประกอบการที่มีสถานที่ประกอบการจริง เมื่อจบการศึกษาภายใน 1 ปี การมีทัศนคติ

¹ นิสิตระดับปริญญาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนครสวรรค์

² ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร., ประธานที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนครสวรรค์

³ รองศาสตราจารย์ ดร., กรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนครสวรรค์

⁴ รองศาสตราจารย์ ดร., กรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนครสวรรค์

ที่ดีในการเป็นผู้ประกอบการของนักศึกษาผู้รับการบ่มเพาะ และ 4) สภาพแวดล้อมที่เป็นปัจจัยเอื้อต่อความสำเร็จในการบริหารศูนย์บ่มเพาะเพื่อสร้างผู้ประกอบการ

3. การประเมินรูปแบบการบริหารศูนย์บ่มเพาะเพื่อสร้างผู้ประกอบการของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ที่พัฒนาขึ้นมีความเป็นไปได้ในการนำไปปฏิบัติอยู่ในระดับมากและมีประโยชน์อยู่ในระดับมากเช่นกัน

คำสำคัญ: รูปแบบการบริหาร/ ศูนย์บ่มเพาะเพื่อสร้างผู้ประกอบการ

Abstract

Research and development study, comprised collecting both quantitative and qualitative data. The main objective of this research was to develop an administrative model for business incubator center under vocational education commission with the following sub-objectives: 1) to study the actual state and problems and ways of the administrations of business incubator center 2) to construct a tentative administrative model for the business incubator center 3) to evaluate the administrative model for the business incubator center.

The research procedure followed three steps: 1) analyzing and synthesizing relevant documents and research findings, concepts and the theories in administration, then conducting multi-case studies of 5 business incubator centers with interesting practices in management, then interviewing 6 business incubator center experts. 2) Drafting a tentative model, and then validating the drafted model for its appropriateness through focus group discussion among 10 business incubator center experts. 3) Evaluating the usefulness and feasibility by 40 educators, office of the Vocational Education commission in the field; data were analyzed, using means and standard deviations.

The results of the research were as follows:

1. The development of administrative model for business incubator center under vocational education commission consists of four main components; inputs, process outputs and environments.

2. The administrative model constructed for the business incubator center consists of four main components as a mechanism to achievements; 1) inputs consist of two elements with 1.1) the executive committees, participating in the incubator management. 1.2) business incubator center to promote the entrepreneurship of the students in the education institutes, consisting of eight tasks. 2) process with five administrative principles: planning, organizing, doing, controlling and acting 3) outputs with the opportunity to again the knowledge and skills needed to be an entrepreneur, the number of the new entrepreneurs after the first year after graduation 4) environments factors, favorable to the successful management of the business incubator center.

3. The evaluation of the constructed model yielded the results at a high level of usefulness and feasibility.

Keywords: Administrative Model/ Business incubator center

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การพัฒนาประเทศในระยะแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 11 ได้ตระหนักถึงสถานการณ์และความเสี่ยงซึ่งเกิดขึ้นจากการเปลี่ยนแปลงในระดับโลกและภายในประเทศ โดยเฉพาะภาวะผันผวนด้านเศรษฐกิจพลังงาน และภูมิอากาศ ที่เป็นไปอย่างรวดเร็วและส่งผลกระทบต่อประเทศไทยทั้งเชิงบวกและลบ ดังนั้น ทิศทางการบริหารจัดการประเทศภายใต้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลงดังกล่าว จึงเป็นการใช้จุดแข็งและศักยภาพที่มีอยู่ให้เป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาประเทศเพื่อสร้างความเข้มแข็งและรักษาเสถียรภาพทางเศรษฐกิจของประเทศ โดยให้ความสำคัญกับการพัฒนาเศรษฐกิจภายในประเทศที่เน้นการเสริมสร้างความเข้มแข็งของฐานการผลิตภาคเกษตรและการประกอบการของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม ขณะเดียวกัน จำเป็นต้องปรับตัวในการเชื่อมโยงกับระบบเศรษฐกิจโลกและภูมิภาค ซึ่งประเทศไทยมีพันธกรณีภายใต้กรอบความร่วมมือต่าง ๆ เพื่อสามารถใช้โอกาสที่เกิดขึ้นและเพิ่มภูมิคุ้มกันของทุนที่มีอยู่ในสังคมไทยได้อย่างเหมาะสม พร้อมก้าวสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนในปี 2558 ขณะเดียวกันจำเป็นต้องสร้างความพร้อมสำหรับเชื่อมโยงด้านกายภาพทั้งโครงสร้างพื้นฐานและระบบโลจิสติกส์ ควบคู่กับการยกระดับคุณภาพคน การเสริมสร้างองค์ความรู้ การพัฒนาวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี นวัตกรรมและความคิดสร้างสรรค์ ให้เป็นพลังขับเคลื่อนการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมไทย (สำนักคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2554, หน้า 7)

ตามแผนพัฒนาการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ ฉบับที่ 11 พ.ศ. 2555-2559 โดยมุ่งเน้นพัฒนาคุณภาพการศึกษา และสร้างโอกาสทางการศึกษาให้คนไทยเรียนรู้ตลอดชีวิต และตัวชี้วัดเกี่ยวกับการพัฒนาการศึกษาที่สำคัญประการหนึ่ง ได้แก่ ร้อยละของผู้สำเร็จการอาชีวศึกษา และการอุดมศึกษาที่เข้าสู่ตลาดแรงงาน มีสมรรถนะเป็นที่พอใจของผู้ใช้ และมีงานทำภายใน 1 ปี รวมทั้งประกอบอาชีพอิสระมากขึ้น และในขณะเดียวกัน ตามแผนยุทธศาสตร์ 2555 สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ได้กำหนดวิสัยทัศน์ “เป็นผู้นำในการจัดการศึกษาสายอาชีพเพื่อเป็นพลังขับเคลื่อน

เศรษฐกิจ และสังคม เพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศและภูมิภาค” และมีเป้าประสงค์ (Goal) ที่จะดำเนินการให้สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ 2555 ของกระทรวงศึกษาธิการ ที่เกี่ยวกับด้านผู้เรียน ได้แก่ พัฒนากำลังคน มีสมรรถนะตามมาตรฐานอาชีพ มีงานทำและก้าวหน้าในเส้นทางอาชีพ ให้ผู้สำเร็จอาชีวศึกษามีศักยภาพในการเป็นผู้ประกอบการ หรือมีความพร้อมในการประกอบอาชีพเพื่อความเป็นอยู่ที่ดี (สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา, 2554)

จากแนวทางการดำเนินงานของศูนย์บ่มเพาะผู้ประกอบการ ซึ่งเป็นโครงการที่สร้างกิจกรรมในการสร้างผู้ประกอบการของสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาไม่บรรลุเป้าหมายในปี 2548 โดยผู้ผ่านการบ่มเพาะผู้ประกอบการในสถานศึกษาจำนวน 117 คน สามารถออกไปเป็นผู้ประกอบการได้ เมื่อจบการศึกษา ร้อยละ 3.39 และในปี 2549 มีผู้ผ่านการอบรมบ่มเพาะในสถานศึกษาจำนวน 537 คน มีผู้ที่ออกไปประกอบกิจการของตนเองได้ เมื่อสำเร็จการศึกษาร้อยละ 2.23 และแต่ละสถานศึกษามีผู้ที่ออกไปประกอบกิจการของตนเอง ได้ไม่ถึง 10 คนต่อ 1 ปีการศึกษา หรือบางสถานศึกษาไม่มีผู้ที่ออกไปประกอบกิจการของตนเองเลย ซึ่งข้อมูลดังกล่าวแสดงให้เห็นได้ว่าการดำเนินการบ่มเพาะ และการให้การศึกษานักเรียนนักศึกษา ในสถานศึกษาไม่เป็นไปตามเป้าหมายที่สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษากำหนดไว้ (สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา, 2553, หน้า 4)

จากความสำคัญและปัญหาดังกล่าว ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะทำการวิจัย การบริหารศูนย์บ่มเพาะเพื่อสร้างผู้ประกอบการของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ถ้าได้มีการพัฒนารูปแบบการบริหารศูนย์บ่มเพาะเพื่อสร้างผู้ประกอบการ ที่เหมาะสม โดยการศึกษาอย่างเป็นระบบในลักษณะของการบริหารองค์กรเปิด และมีกระบวนการการบริหารเชิงคุณภาพโดยใช้แนวคิดวงจรคุณภาพเดมมิง (PDCA) เป็นแนวคิดพื้นฐานในการสร้างรูปแบบ (Model) จะทำให้การบริหารศูนย์บ่มเพาะเพื่อสร้างผู้ประกอบการของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา มีคุณภาพและบรรลุเป้าหมายและยุทธศาสตร์ เพื่อเสริมสร้างให้ผู้สำเร็จการศึกษาของอาชีวศึกษา สามารถประกอบอาชีพอิสระเพื่อเป็น

ผู้ประกอบการให้มากขึ้น เพื่อเป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาประเทศต่อไป

จุดประสงค์ของการวิจัย

วัตถุประสงค์หลัก เพื่อพัฒนารูปแบบการบริหารศูนย์บ่มเพาะเพื่อสร้างผู้ประกอบการของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา

วัตถุประสงค์เฉพาะ

1. เพื่อศึกษาสภาพปัญหาและแนวทางในการบริหารศูนย์บ่มเพาะเพื่อสร้างผู้ประกอบการของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา
2. เพื่อสร้างรูปแบบการบริหารศูนย์บ่มเพาะเพื่อสร้างผู้ประกอบการของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา
3. เพื่อประเมินรูปแบบการบริหารศูนย์บ่มเพาะเพื่อสร้างผู้ประกอบการของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่องนี้เป็น การวิจัยและพัฒนา (Research and Development) โดยการเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงคุณภาพและเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงปริมาณ มีขั้นตอนการวิจัย เป็น 3 ขั้นตอน ดังรายละเอียดต่อไปนี้

ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาสภาพปัญหาและแนวทางในการบริหารศูนย์บ่มเพาะเพื่อสร้างผู้ประกอบการของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา แบ่งออกเป็น 3 ขั้นตอน ดังนี้ ขั้นที่ 1.1 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการบริหารศูนย์บ่มเพาะเพื่อสร้างผู้ประกอบการของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา และแนวคิดและทฤษฎีทางการบริหารการศึกษา วิเคราะห์โดยการวิเคราะห์เนื้อหา ขั้นที่ 1.2 ศึกษาสภาพปัญหาและแนวทางการบริหารศูนย์บ่มเพาะเพื่อสร้างผู้ประกอบการ ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาที่มีวิธีการปฏิบัติที่น่าสนใจ (Interesting Case) จำนวน 5 แห่ง ได้แก่ 1) วิทยาลัยเทคนิคกาฬสินธุ์ 2) วิทยาลัยอาชีวศึกษาลำปาง 3) วิทยาลัยการอาชีพปากช่อง 4) วิทยาลัยเกษตรและ

เทคโนโลยีสิงห์บุรี และ 5) วิทยาลัยสารพัดช่างเชียงใหม่ วิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์เนื้อหา ขั้นที่ 1.3 ศึกษาแนวทางในการบริหารศูนย์บ่มเพาะเพื่อสร้างผู้ประกอบการ ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา จากผู้ทรงคุณวุฒิทางการศึกษาที่มีความรู้และประสบการณ์เกี่ยวข้องกับการบริหารศูนย์บ่มเพาะเพื่อสร้างผู้ประกอบการของสถานศึกษา ได้มาโดยใช้วิธีเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) จำนวน 6 คน

ขั้นตอนที่ 2 การสร้างรูปแบบการบริหารศูนย์บ่มเพาะเพื่อสร้างผู้ประกอบการ ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา แบ่งออกเป็น 2 ขั้นตอน ดังนี้ ขั้นที่ 2.1 ผู้วิจัยนำผลการศึกษาที่ได้มาจากขั้นตอนที่ 1 ยกร่างรูปแบบการบริหารศูนย์บ่มเพาะเพื่อสร้างผู้ประกอบการของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา และเสนออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์เพื่อพิจารณาความเหมาะสมและการใช้ภาษา ขั้นที่ 2.2 การตรวจสอบรูปแบบการบริหารศูนย์บ่มเพาะเพื่อสร้างผู้ประกอบการของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา โดยจัดสนทนากลุ่มผู้ทรงคุณวุฒิทางการศึกษาที่มีความรู้และประสบการณ์เกี่ยวข้องกับการบริหารศูนย์บ่มเพาะเพื่อสร้างผู้ประกอบการของสถานศึกษา จำนวน 10 คน ขั้นตอนที่ 3 การประเมินรูปแบบการบริหารศูนย์บ่มเพาะเพื่อสร้างผู้ประกอบการของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา กลุ่มผู้ให้ข้อมูลในการประเมิน ประกอบด้วย ผู้อำนวยการวิทยาลัย, รองผู้อำนวยการวิทยาลัย, หัวหน้าศูนย์บ่มเพาะเพื่อสร้างผู้ประกอบการ และตัวแทนครูที่ปรึกษา รวมทั้งสิ้นจำนวน 40 คนจาก 10 สถานศึกษา โดยใช้การนำเสนอในแต่ละสถาบันการศึกษา และให้ผู้ทรงคุณวุฒิได้ตอบแบบสอบถามความเพื่อประเมินความเป็นไปได้และความมีประโยชน์ของรูปแบบ วิเคราะห์ข้อมูลด้วยค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัย

1. สภาพและแนวทางการบริหารศูนย์บ่มเพาะเพื่อสร้างผู้ประกอบการของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา พบว่า องค์ประกอบของ

การบริหารศูนย์บ่มเพาะเพื่อสร้างผู้ประกอบการของสถานศึกษา มีความสัมพันธ์เชิงระบบ ประกอบด้วย 4 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) ปัจจัยนำเข้า 2) กระบวนการ 3) ผลผลิต และ 4) สภาพแวดล้อม โดยมีผลย้อนกลับเป็นกลไกในการขับเคลื่อนองค์ประกอบให้บรรลุเป้าหมาย

2. รูปแบบการศูนย์บ่มเพาะเพื่อสร้างผู้ประกอบการของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ประกอบด้วย 4 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) **ปัจจัยนำเข้า** ประกอบด้วย 1.1) องค์คณะบุคคล ซึ่งประกอบด้วย 3 ส่วนย่อย คือ 1.1.1) คณะกรรมการ 1.1.2) หน้าที่ของคณะกรรมการ และ 1.1.3) คุณลักษณะของคณะกรรมการ 1.2) ศูนย์บ่มเพาะเพื่อสร้างผู้ประกอบการ กำหนดให้ศูนย์บ่มเพาะเพื่อสร้างผู้ประกอบการเป็นองค์กรที่ชัดเจนในสถานศึกษา 2) **กระบวนการดำเนินงานของศูนย์บ่มเพาะเพื่อสร้างผู้ประกอบการ** ประกอบด้วย 5 ขั้นตอน ได้แก่ 2.1) การวางแผน (Planning) 2.2) การจัดองค์กร (Organizing) 2.3) การลงมือปฏิบัติ (Doing) 2.4) การควบคุม (Controlling) และ 2.5) การปรับปรุง (Acting) โดยมีสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการบริหารศูนย์บ่มเพาะเพื่อสร้างผู้ประกอบการเป็นกลไกในการขับเคลื่อน 3) **ผลผลิต** ประกอบด้วย 3.1) การได้รับโอกาสในองค์ความรู้และทักษะการเป็นผู้ประกอบการที่จำเป็น (ยังไม่ได้ประกอบอาชีพอิสระภายใน 1 ปีหลังจบการศึกษา 3.2) มีจำนวนการเป็นผู้ประกอบการใหม่ เมื่อจบการศึกษาภายใน 1 ปี โดยมีสถานที่ประกอบการจริงหรือเป็นผู้ที่จดทะเบียนการค้า 3.3) การมีทัศนคติที่ดีในการเป็นผู้ประกอบการของนักเรียน นักศึกษา 4) **สภาพแวดล้อม** ประกอบด้วย 4.1) ปัจจัยที่เอื้อต่อการบริหารศูนย์บ่มเพาะเพื่อสร้างผู้ประกอบการ และ 4.2) ปัจจัยที่เป็นอุปสรรคต่อการบริหารศูนย์บ่มเพาะเพื่อสร้างผู้ประกอบการ

3. ผลการประเมินรูปแบบการบริหารศูนย์บ่มเพาะเพื่อสร้างผู้ประกอบการของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา พบว่า รูปแบบการบริหารศูนย์บ่มเพาะเพื่อสร้างผู้ประกอบการ โดยผู้ที่เกี่ยวข้องกับการบริหารศูนย์บ่มเพาะเพื่อสร้างผู้ประกอบการ มีความเป็นไปได้ในการนำไปใช้อยู่ในระดับมาก และมีประโยชน์อยู่ในระดับมาก

อภิปรายผล

จากการสรุปผลการวิจัยมีประเด็นที่น่าสนใจมาอภิปรายผล ดังนี้

1. องค์ประกอบของการบริหารศูนย์บ่มเพาะเพื่อสร้างผู้ประกอบการของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา มีความสัมพันธ์ในเชิงระบบ ประกอบด้วย 4 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) ปัจจัยนำเข้า 2) กระบวนการ 3) ผลผลิต และ 4) สภาพแวดล้อม โดยมีผลย้อนกลับเป็นกลไกในการขับเคลื่อนและควบคุมการดำเนินงานให้บรรลุวัตถุประสงค์และเป้าหมาย โดย 4 องค์ประกอบหลักมีรายละเอียด ได้แก่ องค์คณะบุคคลที่เข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารศูนย์บ่มเพาะเพื่อสร้างผู้ประกอบการ ศูนย์บ่มเพาะเพื่อสร้างผู้ประกอบการ กระบวนการ และผลผลิต ซึ่งองค์ประกอบหลักต่างมีองค์ประกอบย่อยที่มีความสัมพันธ์กัน สอดคล้องกับแนวคิดของฮอยและมิสเกล (Hoy and Miskel, 2001, pp. 23-24, 31) ซึ่งได้กล่าวว่า ทุกระบบของสังคม ต่างมีกิจกรรม หน้าที่ เช่นการดำเนินงาน ระบบสังคมโรงเรียน ได้แก่ 1) ปัจจัยนำเข้า (Input) 2) กระบวนการ (Transformation Process) 3) ผลผลิต (Outputs) 4) สภาพแวดล้อม (Environment) และองค์ประกอบทั้งหมดจะมีการรายงานผลย้อนกลับจากการประเมินผลการดำเนินงาน เพื่อปรับปรุงองค์ประกอบย่อยและกระบวนการบริหารให้เหมาะสม

2. จากผลการสร้างรูปแบบการบริหารศูนย์บ่มเพาะเพื่อสร้างผู้ประกอบการของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา มีประเด็นดังนี้

2.1 องค์ประกอบที่ 1 ปัจจัยนำเข้า ประกอบด้วย องค์คณะบุคคลที่เข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารศูนย์บ่มเพาะเพื่อสร้างผู้ประกอบการ และศูนย์บ่มเพาะเพื่อสร้างผู้ประกอบการ กล่าวคือ คณะบุคคลที่เข้ามามีส่วนร่วมในคณะกรรมการการบริหารศูนย์บ่มเพาะเพื่อสร้างผู้ประกอบการ มีจำนวน 15 คน ประกอบด้วย 1) ผู้ทรงคุณวุฒิ 2) ผู้อำนวยการวิทยาลัย 3) ผู้แทนหอการค้าจังหวัด 4) ผู้แทนสภาอุตสาหกรรมจังหวัด 5) ผู้แทนธนาคารพัฒนาวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม 6) ผู้แทนธนาคารในท้องถิ่น 7) ผู้แทนพาณิชย์จังหวัด 8) ผู้แทนพัฒนาชุมชน 9) ผู้ประกอบการรายใหญ่ 10) ผู้ประกอบการรายย่อย 11) ผู้แทน

ผู้ปกครอง 12) ผู้แทนศิษย์เก่า 13) ผู้แทนครู 14) รองผู้อำนวยการวิทยาลัย และ 15) หัวหน้าศูนย์บ่มเพาะเพื่อสร้างผู้ประกอบการ โดยกำหนดคุณลักษณะของกลุ่มบุคคลเป็น 6 กลุ่มและเน้นการคัดเลือกคณะบุคคลดังกล่าวเข้ามาเป็นคณะกรรมการบริหารศูนย์บ่มเพาะเพื่อสร้างผู้ประกอบการ ซึ่งเป็นหน้าที่ของสถาบันการศึกษา โดยใช้คุณลักษณะที่กำหนดไว้เป็นตัวกำหนดในการเรียนเชิญบุคคลหรือผู้แทนจากหน่วยงานต่าง ๆ (ไม่ใช่หน่วยงานเป็นผู้ส่งรายชื่อ) และกำหนดหน้าที่ของคณะกรรมการบริหาร ทั้งนี้เพื่อเป็นการให้กลุ่มบุคคลซึ่งมีส่วนได้ส่วนเสีย กลุ่มบุคคลที่เกี่ยวข้องกับภาคเศรษฐกิจ และการประกอบการและมีประสบการณ์ตรง ตัวแทนของชุมชนที่มีความเชี่ยวชาญเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารงานในระดับให้เข้ามามีบทบาท (to involve) และในระดับสร้างความร่วมมือ (to collaborate) ซึ่งจะเห็นได้จากการนำเสนอให้ ผู้ทรงคุณวุฒิ เป็นประธานคณะกรรมการบริหาร มีผู้อำนวยการสถานศึกษา เป็นรองประธานคณะกรรมการบริหาร มีรองผู้อำนวยการสถานศึกษาเป็นกรรมการและเลขานุการ คณะกรรมการบริหารและหัวหน้าศูนย์บ่มเพาะเพื่อสร้างผู้ประกอบการเป็นผู้ช่วยกรรมการและเลขานุการคณะกรรมการบริหาร สอดคล้องกับแนวคิดทางการดำเนินงานแผนยุทธศาสตร์ การพัฒนาระบบราชการไทย (พ.ศ. 2551-2555) เพื่อการพัฒนาระบบราชการสู่การบริหารที่เปิดให้ประชาชนมีส่วนร่วมผ่านกระบวนการ ซึ่งได้กล่าวถึงแนวทางการดำเนินงานเกี่ยวกับ การกำหนดให้มีคณะกรรมการคณะทำงานที่มาจากกลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่เกี่ยวข้อง และหลากหลายเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารราชการ โดยสามารถทำงานร่วมกันได้อย่างเป็นรูปธรรม เช่น คณะกรรมการในรูปแบบต่าง ๆ ของส่วนราชการที่มีองค์ประกอบมาจากผู้แทนจากภาคส่วนต่าง ๆ ที่ครอบคลุมกลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่เกี่ยวข้อง รวมถึงการจัดกิจกรรมขององค์กรที่เป็นการส่งเสริมให้ผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสียและผู้ที่เกี่ยวข้อง หรือผู้รับบริการเข้ามามีส่วนร่วมทั้งเป็นทางการและไม่เป็นทางการ เพื่อให้มีความสำคัญกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารราชการและสร้างความไว้วางใจและการยอมรับระหว่างกัน 2.1.2 ศูนย์บ่มเพาะเพื่อสร้างผู้ประกอบการ ได้แก่ 1) หัวหน้าศูนย์บ่มเพาะเพื่อสร้างผู้ประกอบการ 2) ฝ่ายพัฒนาหลักสูตรและพัฒนาเครือข่าย 3) ฝ่ายบ่ม

เพาะ 4) ฝ่ายนวัตกรรม 5) ฝ่ายธุรการ 6) ฝ่ายประเมินและติดตามผล โดยมีหน้าที่ในแต่ละฝ่าย เพื่อให้มีการปฏิบัติงานบรรลุเป้าหมายตามภารกิจในขอบข่ายงาน ทั้งนี้การกำหนดโครงสร้างและหน้าที่ของฝ่ายต่าง ๆ เป็นการกำหนดมาตรฐานตามตำแหน่งงาน (Job description) ในการทำงานขององค์กร สอดคล้องกับงานวิจัยของจินตนา บุญบงการ (2550, หน้า 6-8) และประศาสน์ ประเทืองทิน (2553, หน้า 181) ที่พบว่า ข้อเสนอแนะแนวทางการดำเนินงานของศูนย์บ่มเพาะเพื่อสร้างผู้ประกอบการ ประกอบด้วย ด้านการเลือกผู้ประกอบการวิสาหกิจ ด้านการให้คำปรึกษา ด้านการฝึกอบรม ด้านการสร้างเครือข่าย ด้านการบริการ การติดตามประเมินผล และด้านการวิจัย และโครงสร้างการบริหารในส่วนของหัวหน้าศูนย์บ่มเพาะผู้ประกอบการในสถานศึกษา ประกอบด้วย ครูที่ปรึกษา เจ้าหน้าที่ธุรการ เจ้าหน้าที่งานฝึกอบรม เจ้าหน้าที่งานบ่มเพาะ เจ้าหน้าที่งานนวัตกรรม

ภารกิจของศูนย์บ่มเพาะเพื่อสร้างผู้ประกอบการ ประกอบด้วย 1) งานจัดหลักสูตร 2) กระบวนการบ่มเพาะ 3) งานจัดหาคณะวิทยากร (ในและนอกสถานศึกษา) และที่ปรึกษามืออาชีพ 4) งานจัดหาเครือข่าย เช่น องค์กรธุรกิจ องค์กรภาครัฐ สถาบันการเงิน ผู้ทรงคุณวุฒิ ผู้ประกอบการรายใหญ่ และผู้ประกอบการรายย่อย 5) งานประชาสัมพันธ์และสร้างเครือข่ายกับครอบครัว ชุมชน องค์กรธุรกิจ สถาบันการเงินและสถาบันวิชาการภาครัฐและเอกชน 6) งานด้านสถานที่ห้องความรู้และพื้นที่ฝึกปฏิบัติให้กับผู้เข้ารับการบ่มเพาะ 7) งานเตรียมกลุ่มนักเรียน นักศึกษา เพื่อเข้ารับการบ่มเพาะ และ 8) งานแผนงานและแผนงบประมาณ ทั้งนี้ จะเห็นว่า ทุกภารกิจมีความสำคัญและจำเป็นอย่างยิ่ง จะต้องประสบความสำเร็จในทุกภารกิจที่จะสอดคล้องกัน โดยเฉพาะอย่างยิ่งงานจัดหาวิทยากร (ในและนอกสถานศึกษา) และที่ปรึกษามืออาชีพ งานจัดหาเครือข่าย สอดคล้องกับแนวคิดการดำเนินงานของศูนย์บ่มเพาะวิสาหกิจ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ที่ได้กำหนดกลยุทธ์ คือ การสร้างเครือข่ายเชื่อมโยงกับหน่วยงานต่าง ๆ ภายในมหาวิทยาลัย เพื่อเกิดการรวมพลังในการพัฒนาและบ่มเพาะธุรกิจ SMEs และสร้างเครือข่ายเชื่อมโยงกับหน่วยงานภายนอกมหาวิทยาลัยทั้งระดับประเทศ และ

ระดับนานาชาติ ได้แก่ ความร่วมมือกับสภาอุตสาหกรรม และ Asia link-Eu Program และ พัฒนาคณาจารย์ และบุคลากรให้ดำเนินการบ่มเพาะธุรกิจแบบมืออาชีพ รวมถึงการสร้างพันธมิตรกับสถาบันการเงิน ของภาครัฐ และภาคเอกชน ในการสนับสนุน SMEs และสอดคล้อง กับมหาวิทยาลัยชิคาโก (University of Chicago) โดย ศุณย์โปลสกี (Polsky) ที่เน้นการสร้างเครือข่าย การ เริ่มต้นธุรกิจเพื่อที่จะได้รับการสนับสนุนทั้งความรู้ การ แนะนำ การเงิน การเชื่อมต่อระหว่างนักศึกษา ผู้ประกอบการที่ดำเนินงานอยู่แล้ว และการมีส่วนร่วม ของศิษย์เก่าที่ประสบความสำเร็จทางธุรกิจ เครือข่าย ศิษย์เก่าที่เติบโต และกลายเป็นกุญแจสำคัญสำหรับ คุณภาพและความสำเร็จในแนวทางของศูนย์บ่มเพาะ

2.2 องค์ประกอบที่ 2 กระบวนการ ผู้วิจัย ได้นำวงจรเดมมิง (PDCA) นำมาเป็นแนวคิดพื้นฐานในการศึกษากระบวนการบริหารของศูนย์บ่มเพาะเพื่อสร้าง ผู้ประกอบการ และพบว่ากระบวนการบริหารงาน ประกอบไปด้วย การวางแผน การจัดองค์การ การลงมือ ปฏิบัติ การควบคุม และการปรับปรุง ซึ่งการเพิ่มการจัด องค์การและปรับการตรวจสอบและการประเมินเป็นการ ควบคุมตามข้อเสนอแนะของสถานศึกษาและ ผู้ทรงคุณวุฒิ ซึ่งเห็นว่าเป็นกระบวนการบริหารที่นำไปใช้ ได้ดี และก่อให้เกิดประโยชน์สูงสุด สอดคล้องกับแนวคิด จากงานวิจัยของประมวล วิลาจันท์ (2555, หน้า 223) ที่พบว่า กระบวนการบริหารกิจการนักเรียน นักศึกษาของสถาบันการอาชีวศึกษา สังกัดสำนักงาน คณะกรรมการการอาชีวศึกษา มี 5 ขั้นตอน ประกอบด้วย 1) การวางแผน 2) การจัดองค์การ 3) การดำเนินงาน 4) การติดตามประเมินผล และ 5) การ ปรับปรุงและพัฒนา

2.3 องค์ประกอบที่ 3 ผลผลิต ได้แก่ 1) การได้รับโอกาสในองค์ความรู้และทักษะการเป็น ผู้ประกอบการที่จำเป็น (ยังไม่ได้ประกอบอาชีพอิสระ ภายใน 1 ปีหลังจบการศึกษา) 2) มีจำนวนการเป็น ผู้ประกอบการใหม่ เมื่อจบการศึกษาภายใน 1 ปี โดยมี สถานประกอบการจริง หรือเป็นผู้ที่จดทะเบียนการค้า 3) การมีทัศนคติที่ดีในการเป็นผู้ประกอบการของ นักเรียน นักศึกษา สอดคล้องกับแนวคิดของคันธร คงยืน (2551) ที่ได้กล่าวถึง แนวคิดเกี่ยวกับการบ่มเพาะ ธุรกิจ ว่าการบ่มเพาะความเชี่ยวชาญหรือทักษะพื้นฐาน

ในการประกอบอาชีพ และผู้ประกอบการธุรกิจ มุ่งเน้นให้ ศูนย์บ่มเพาะในสถาบันอาชีวศึกษาสร้างผู้ประกอบการใหม่ ให้กับนักศึกษาที่กำลังศึกษาอยู่ และสอดคล้อง กับ แนวคิด ของ มหาวิทยาลัย แอริโซนา ประเทศสหรัฐอเมริกา (McGuire Center for Entrepreneurship) ที่ได้กล่าวถึงเป้าหมายผู้ผ่านการ เรียนและอบรมจากศูนย์บ่มเพาะเพื่อสร้างผู้ประกอบการ จะต้องมิจิตวิญญาณ ความคิด และทักษะกระบวนการในการเป็นผู้ประกอบการ

2.4 องค์ประกอบที่ 4 สภาพแวดล้อม ที่เอื้อและเป็นกลไกในการขับเคลื่อนการบริหารศูนย์บ่มเพาะเพื่อสร้างผู้ประกอบการให้ประสบความสำเร็จ ได้แก่

2.4.1 นโยบายและการบริหารศูนย์บ่มเพาะเพื่อสร้างผู้ประกอบการของสถานศึกษาจะต้องมีความชัดเจนเป็นรูปธรรม มีความต่อเนื่องและมีทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องซึ่งเป็นทั้งกลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย กลุ่มที่เป็นเครือข่ายภาคธุรกิจ และผู้มีประสบการณ์ตรงทั้งตัวบุคคลและองค์กรธุรกิจ มาร่วมดำเนินงานให้บรรลุเป้าหมาย ทั้งนี้ เพราะผู้บริหารสถานศึกษา ซึ่งเป็นฝ่าย อำนวยการและหัวหน้าศูนย์บ่มเพาะเพื่อสร้าง ผู้ประกอบการ ในฐานะผู้รับผิดชอบในการปฏิบัติงาน จะ ได้วางแผนเพื่อเตรียมการในด้าน บุคลากร วัสดุและ อุปกรณ์ งบประมาณและสถานที่ ตลอดจนประสานงาน กับบุคลากรในสถานศึกษา ได้เข้าใจเกี่ยวกับศูนย์บ่มเพาะ เพื่อสร้างผู้ประกอบการ รวมทั้งประสานงานเครือข่าย ภายนอกทั้งตัวบุคคลและสถาบันทั้งภาครัฐและเอกชน ที่ มีประสบการณ์ตรงในการประกอบการ จะได้เข้ามาร่วม ดำเนินงานร่วมกันได้อย่างเต็มที่ สอดคล้องกับงานวิจัย ของประศาสน์ ประเทืองทิน (2553, หน้า 191) ที่ พบว่า ผู้รับผิดชอบศูนย์บ่มเพาะผู้ประกอบการใน สถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการ อาชีวศึกษา มีความเห็นต่อปัญหาโดยรวมอยู่ในระดับ ปานกลาง ทั้งนี้อาจเป็นเพราะความเข้าใจที่ไม่ชัดเจนใน แผนแม่บทระดับชาติเกี่ยวกับการสร้างผู้ประกอบการ ใหม่ จำนวนบุคลากรในการดำเนินงานศูนย์บ่มเพาะ ผู้ประกอบการไม่เพียงพอ งบประมาณที่ได้รับสนับสนุน เพื่อการดำเนินการบ่มเพาะผู้ประกอบการไม่เพียงพอและ ไม่ต่อเนื่อง เครื่องมือสื่อสารเพื่อการติดต่อธุรกิจของ ผู้ประกอบการไม่เพียงพอ การนำนวัตกรรมมา

ดำเนินการในเชิงพาณิชย์มีน้อย ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้รับผิดชอบศูนย์บ่มเพาะผู้ประกอบการยังขาดความเข้าใจที่ชัดเจนในแผน นโยบายในการบ่มเพาะผู้ประกอบการทั้งในระดับชาติ และระดับสถานศึกษา จึงทำให้ผู้ที่เกี่ยวข้องไม่เห็นความสำคัญของการบ่มเพาะผู้ประกอบการ ไม่มีการดำเนินการอย่างต่อเนื่อง รวมทั้งไม่ได้รับการสนับสนุนจากหน่วยงานอื่น ๆ หรือบุคลากรที่เกี่ยวข้องเท่าที่ควร

2.4.2 การจูงใจบุคลากรที่ปฏิบัติงานในศูนย์บ่มเพาะเพื่อสร้างผู้ประกอบการ ได้แก่ของการสร้างแรงจูงใจในเรื่องของการส่งเสริมให้คณะครูวิทยากรที่ปรึกษามีการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง การส่งเสริมสวัสดิการ การกำหนดกฎเกณฑ์การตอบแทนให้กับบุคลากรที่เข้าร่วมปฏิบัติงาน จากทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา ทั้งนี้เพื่อให้เกิดความร่วมมือและตั้งใจปฏิบัติงานอย่างเต็มความสามารถ สอดคล้องกับแนวคิดของเฮิร์ซเบิร์ก (Herzberg, 1959) ซึ่งพบว่ามีปัจจัยหรือองค์ประกอบ 2 ประการ ที่มีความสัมพันธ์กับความพึงพอใจและไม่พึงพอใจในการปฏิบัติงาน ได้แก่ องค์ประกอบจูงใจ (Motivation Factors) ประกอบด้วย 1) ความสำเร็จในการทำงาน 2) การได้รับการยอมรับนับถือ 3) ลักษณะของงาน 4) ความรับผิดชอบ 5) ความก้าวหน้า และองค์ประกอบค้ำจุน (Maintenance Factors) หรือองค์ประกอบสุขอนามัย (Hygiene Factors) ประกอบด้วย 1) เงินเดือน 2) โอกาสที่จะได้รับความก้าวหน้าในอนาคต 3) ความสัมพันธ์กับผู้บังคับบัญชา ผู้ใต้บังคับบัญชา เพื่อนร่วมงาน 4) สถานะของอาชีพ 5) นโยบายและการบริหาร 6) สภาพการทำงาน 7) ชีวิตส่วนตัว 8) ความมั่นคงในงาน 9) การปกครองบังคับบัญชา

2.4.3 ความเป็นผู้นำ ความเป็นผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา ในการอำนวยความสะดวกการตอบสนองการดำเนินงานการสร้างเครือข่ายการบูรณาการร่วมในระหว่างบุคลากรภายในและภายนอกสถานศึกษาเพื่อปฏิบัติงานร่วมกัน ความเป็นผู้นำของหัวหน้าศูนย์บ่มเพาะเพื่อสร้างผู้ประกอบการ ในการติดต่อสื่อสารและประสานงานให้ผู้เกี่ยวข้องทั้งบุคลากรในศูนย์บ่มเพาะและผู้เกี่ยวข้องทุกภาคส่วนให้ปฏิบัติงานอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล ทั้งนี้จะเห็นได้ว่า ความเป็นผู้นำของหัวหน้าหน่วยงานในทุกระดับจะมี

ความสำคัญต่อการบริหารองค์กรให้ประสบความสำเร็จและบรรลุเป้าหมาย สอดคล้องกับแนวคิดของจอนส์ (Jones, 2004, p.34) ที่กล่าวว่า บุคคลที่สามารถจัดการกับธุรกิจยุคใหม่ที่มีความซับซ้อนได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งความสามารถในการจัดการนี้หมายถึงรวมถึงความสามารถตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นได้อย่างรวดเร็ว ความสามารถในการกำหนดทิศทางการทำงานที่ชัดเจน ความสามารถในการปฏิบัติงานตามคำมั่นสัญญา การจัดการกับความไม่แน่นอนและข้อจำกัดต่าง ๆ ได้เป็นอย่างดี รวมทั้งความเฉลียวฉลาดในการบริหารจัดการบุคลากรได้อย่างมีประสิทธิภาพ ผู้นำที่มีความสามารถในการจัดการนี้ จัดว่าเป็นบุคลากรที่มีความสามารถและมีภาวะผู้นำที่มีศักยภาพเป็นเลิศ

2.4.4 การเข้าสู่ประชาคมอาเซียน จากยุทธศาสตร์ก้าวไปสู่ประชาคมอาเซียน จะมีผลกระทบต่อประเทศไทยและทุกภาคส่วนในประเทศ รวมทั้งต่อการบริหารศูนย์บ่มเพาะเพื่อสร้างผู้ประกอบการ ซึ่งสรุปได้ 4 ด้าน ได้แก่ ด้านเศรษฐกิจ ด้านวัฒนธรรม ด้านสังคม และด้านสิ่งแวดล้อม ซึ่งทั้งนี้ จะเห็นได้ว่า ด้านเศรษฐกิจจะทำให้แรงงานและผู้ประกอบการไทย จะต้องปรับตัวและเตรียมพร้อมในการแข่งขันระหว่างประเทศ ด้านวัฒนธรรม โดยความคล้ายคลึงกันทุกประเทศจะร่วมมือกันสร้างความเข้มแข็งทางเศรษฐกิจ การพัฒนาและสร้างผู้ประกอบการของประเทศไทยจะเป็นการสร้างศักยภาพของบุคลากรในการผลิตสินค้าและบริการ ด้านสังคม การอยู่ร่วมกันจะเกิดขึ้นทั้งในแง่การเอื้อและแข่งขันกัน การเตรียมพร้อมบุคลากรทุกภาคส่วนรวมทั้งผู้ประกอบการจะมีความจำเป็นอย่างมาก ด้านสิ่งแวดล้อม โดยปัจจัยทางเทคโนโลยีและการติดต่อสื่อสารระหว่างกัน จะกระตุ้นและเร่งรัดการพัฒนาศักยภาพของบุคคลในทุกด้าน ซึ่งจะเห็นได้ว่า ผลกระทบการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน เป็นการแสดงถึงการกระทบต่อทุกภาคส่วนในประเทศ ฉะนั้นการเตรียมความพร้อมด้านบุคลากรให้มีศักยภาพในทุกสาขาอาชีพ รวมทั้งการเป็นผู้ประกอบการ มีความจำเป็นอย่างยิ่งเพื่อพัฒนาขีดความสามารถในการแข่งขันระหว่างประเทศ และเกิดประโยชน์ต่อประเทศไทย

3. จากผลการประเมินรูปแบบการบริหารศูนย์บ่มเพาะเพื่อสร้างผู้ประกอบการของสถานศึกษา สังกัด

สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา พบว่า มีความเป็นไปได้ในการนำไปใช้และมีความเป็นประโยชน์อยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับแนวคิดของ อีสเนอร์ (Eisner, 1976, pp.192–193) มีแนวคิดการตรวจสอบโดยการใช้ผู้ทรงคุณวุฒิ ในบางเรื่องที่ต้องการความละเอียดอ่อนมากกว่าการวิจัยในเชิงปริมาณ โดยเชื่อว่าการรับรู้ที่เท่ากันนั้นเป็นคุณสมบัติพื้นฐานของผู้รู้ ดังนั้นในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยจึงได้ศึกษาวิเคราะห์ สังเคราะห์ สอดถาม สัมภาษณ์ สร้างรูปแบบ และ การตรวจสอบรูปแบบ ที่มีความถูกต้อง สมบูรณ์ และน่าเชื่อถือ จึงส่งผลให้รูปแบบการบริหารศูนย์บ่มเพาะเพื่อสร้างผู้ประกอบการของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา มีความเป็นไปได้และมีความเป็นประโยชน์ในการนำไปใช้ในระดับมาก

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลวิจัยไปใช้

1.1 ข้อเสนอแนะในระดับนโยบาย

1.1.1 ควรกำหนดนโยบายและยุทธศาสตร์การบริหารศูนย์บ่มเพาะเพื่อสร้างผู้ประกอบการของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ให้ชัดเจนและเป็นรูปธรรม โดยอาศัยความร่วมมือจากภาคส่วนต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง โดยเฉพาะอย่างยิ่งภาคเอกชนที่มีประสบการณ์ตรง

1.1.2 ควรมุ่งเน้นการปฏิบัติงานตามนโยบายที่เกี่ยวกับการให้ผู้ที่จบการศึกษาจากอาชีวศึกษาได้ประกอบอาชีพอิสระหรือเป็นผู้ประกอบการให้มีจำนวนมากขึ้น และให้คำปรึกษา เป็นพี่เลี้ยงให้กับกลุ่มผู้ประกอบการดังกล่าว ให้มีความเข้มแข็งและพัฒนาได้อย่างมั่นคงและยั่งยืน

1.1.3 ควรกำหนดการจัดสรรงบประมาณให้เป็นไปตามแผนยุทธศาสตร์และแผนปฏิบัติงาน เพื่อส่งเสริมและสนับสนุนให้ศูนย์บ่มเพาะฯ สามารถให้องค์ความรู้ และทักษะการเป็นผู้ประกอบการที่จำเป็นให้นักเรียน นักศึกษามีทัศนคติที่ดี ในการเป็นผู้ประกอบการ และมีจำนวนการเป็นผู้ประกอบการใหม่เพิ่มมากขึ้นเมื่อจบการศึกษา

1.1.4 ควรจัดหาปัจจัยสนับสนุนให้กับสถานศึกษา เพื่อบริหารศูนย์บ่มเพาะเพื่อสร้างผู้ประกอบการ โดยเฉพาะอย่างยิ่งใน 3 ปัจจัยหลัก

ได้แก่ 1) การสนับสนุนความพร้อมในการประสานงานและเรียนเชิญเครือข่ายภายนอกสถานศึกษาเข้าร่วมในการเป็นคณะกรรมการบริหารศูนย์บ่มเพาะเพื่อสร้างผู้ประกอบการ ตามคุณลักษณะที่ได้กำหนด 2) การสนับสนุนความพร้อมของศูนย์บ่มเพาะเพื่อสร้างผู้ประกอบการในโครงสร้างตามคุณลักษณะที่กำหนด เพื่อปฏิบัติงานตามภารกิจให้สำเร็จ 3) การสนับสนุนงบประมาณ เพื่อจัดสถานที่ห้องค้ความรู้ สถานที่ฝึกปฏิบัติทั้งในสถานศึกษาและนอกสถานศึกษา อุปกรณ์และสื่อการเรียนการสอน รวมทั้งผลตอบแทนให้กับผู้ร่วมปฏิบัติงานเพื่อจูงใจ

1.1.5 ควรปรับหลักเกณฑ์ และวิธีการประเมินคุณภาพ ทั้งการให้การบ่มเพาะ และผลตอบแทนต่อผู้เข้าร่วมบริหาร และวิทยากรที่ปรึกษาจากภายนอกสถานศึกษา ซึ่งเป็นส่วนสำคัญในการวางแผนปฏิบัติงาน การให้ความรู้ การให้คำปรึกษา และจากพี่เลี้ยงผู้มีประสบการณ์ตรง

1.1.6 ควรปรับวิธีการบริหารบุคลากร เพื่อเพิ่มศักยภาพของครู บุคลากรในศูนย์บ่มเพาะเพื่อสร้างผู้ประกอบการ และผู้เกี่ยวข้องจากเครือข่ายภายนอก (หน่วยงานภาครัฐ องค์กรภาคเอกชน ผู้ประกอบการที่เชี่ยวชาญ) ที่เกี่ยวข้อง การพิจารณาความดีความชอบ การเกื้อกูล สิทธิประโยชน์สวัสดิการ สิทธิพิเศษในการปฏิบัติงาน เพื่อเป็นสิ่งจูงใจให้บุคลากรในสถานศึกษาและเครือข่ายภายนอก เข้าร่วมปฏิบัติงานอย่างเต็มที่ รวมไปถึงการเตรียมการแก้ไขปัญหาในระยะยาวเพื่อรองรับการปรับตัวของเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ

1.2 ข้อเสนอแนะในระดับสถานศึกษา

1.2.1 ควรปรับระบบโครงสร้างการบริหารให้ยืดหยุ่น และมีความเหมาะสม เพื่อสนับสนุนศูนย์บ่มเพาะเพื่อสร้างผู้ประกอบการของสถานศึกษา ให้บรรลุเป้าหมายตามแผนยุทธศาสตร์และแผนปฏิบัติงาน

1.2.2 ควรส่งเสริม สนับสนุน และพัฒนาบุคลากรในศูนย์บ่มเพาะอย่างต่อเนื่องทั้งการฝึกอบรม การศึกษาต่อ การศึกษาดูงาน และการนิเทศเกี่ยวกับการสร้างผู้ประกอบการ

1.2.3 ควรส่งเสริม สนับสนุน และพัฒนาครูในสถานศึกษา ให้มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับ

ศูนย์บ่มเพาะเพื่อสร้างผู้ประกอบการ รวมทั้งการฝึกอบรม การศึกษาดูงาน และการนิเทศ เกี่ยวกับการสร้างผู้ประกอบการ

1.2.4 ควรส่งเสริม และสนับสนุนสถานที่สำหรับการให้องค์ความรู้และการฝึกปฏิบัติสำหรับผู้เข้ารับการอบรม และสถานที่พร้อมสิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับผู้เข้าร่วมบริหารงาน และดำเนินงานจากเครือข่ายภายนอก ในการปฏิบัติงานของศูนย์บ่มเพาะเพื่อสร้างผู้ประกอบการ

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการศึกษาและวิจัยเกี่ยวกับการพัฒนากลยุทธ์การจัดการอาชีวศึกษาเพื่อสร้างผู้ประกอบการ

2.2 ควรมีการศึกษาและวิจัยเกี่ยวกับรูปแบบการสร้างแรงจูงใจให้บุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการสร้างผู้ประกอบการ จากภายนอกสถานศึกษาให้เข้าร่วมสร้างผู้ประกอบการของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา

2.3 ควรมีการศึกษาและวิจัยรูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา ต่อการสร้างผู้ประกอบการของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา

เอกสารอ้างอิง

- คันศร คงยืน. (2551). สภาพปัญหาและความต้องการในการฝึกอบรมของหัวหน้าศูนย์บ่มเพาะอาชีวศึกษาในจังหวัดชัยภูมิ นครราชสีมา บุรีรัมย์ และจังหวัดสุรินทร์. นครราชสีมา: วิทยาลัยเทคนิคนครราชสีมา.
- ครรชิต พุทโกษา. (2554). กรอบประเด็นการวิจัยของประเทศไทยให้พร้อมรับสถานการณ์การรวมกลุ่มประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน. สืบค้นเมื่อวันที่ 20 กรกฎาคม 2556 จาก http://www.op.mahidol.ac.th/orra/research_article/ASEAN.pdf
- จินตนา บุญบังการ. (2550). รูปแบบการพัฒนาของศูนย์บ่มเพาะวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมในมหาวิทยาลัย. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. (2554). ศูนย์บ่มเพาะวิสาหกิจผลิตภัณฑและบริการสุขภาพ. สืบค้นเมื่อวันที่ 20 กันยายน 2554, จาก <http://www.bihap.org/th/main/index.php>
- ชูเกียรติ ยิ้มพวง. (2554). แรงจูงใจที่มีผลต่อการปฏิบัติงาน: กรณีศึกษา บริษัท บางกอกกล๊าส จำกัด โรงงานจังหวัดปทุมธานี. ปทุมธานี: มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี.
- นภวรรณ คณานุรักษ์. (2552). ภาวะผู้นำเพื่อองค์กรที่มีประสิทธิภาพ. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย.
- ประมวล วิลานันท์. (2555). การพัฒนารูปแบบการบริหารกิจการนักเรียนนักศึกษาของสถาบันการอาชีวศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา. วิทยานิพนธ์ กศ.ด., พิษณุโลก: มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- ประศาสน์ ประเทืองทิน. (2553). การพัฒนารูปแบบศูนย์บ่มเพาะผู้ประกอบการในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา. วิทยานิพนธ์ กศ.ด., พิษณุโลก: มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- สำนักคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2554). สรุปสาระสำคัญแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 11 พ.ศ.2555-2559. สืบค้นเมื่อวันที่ 10 สิงหาคม 2554 จาก http://www.nesdb.go.th/Portals/0/news/plan/p11/SummaryPlan11_thai.pdf
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการไทย. (2555). แผนยุทธศาสตร์การพัฒนาระบบราชการไทย พ.ศ. 2551-2555. สืบค้นเมื่อวันที่ 9 กรกฎาคม 2556 จาก http://psdg.vec.go.th/Portals/5/doc/strategies_new2_2.pdf
- สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา. (2553). การพัฒนารูปแบบศูนย์บ่มเพาะผู้ประกอบการในสถานศึกษา. สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา. กรุงเทพฯ.

สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา. (2554). ยุทธศาสตร์ “2555” กระทรวงศึกษาธิการ ด้านการอาชีวศึกษา. สืบค้นเมื่อวันที่ 2 กันยายน 2554 จาก http://planipolis.iiep.unesco.org/upload/Thailand/Thailand_Vocational_educational_strategy.pdf

สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา. (2555). การกำหนดนโยบายเป้าหมายการผลิตและแผนพัฒนากำลังคนอาชีวศึกษา. สืบค้นเมื่อวันที่ 15 สิงหาคม 2555 จาก <http://www.v-cop.net/nayobuy.pdf>

Eisner, E. (1976). Education connoisseurship and criticism: Their form and functions in education evaluation. *Journal of Aesthetic Education*. 10 (3/4): 192-193.

Herzberg, Frederick, Bernarol and Synderman, Barbara Bloch. (1959). *The Motivation to Work*. New York: John wiley and Sons.

Hoy, Wane K. and Miskel Cecil G. (2001). *Educational Administration: Theory, Research, and Practice* (6th ed). New York: McGraw Hill.

Jones, Graham. (2004). *Human Resource Management*, 12: 34-38.

University of Chicago. (2011). *The Polsky Center for Entrepreneurship and Innovation*. Retrieved August 15, 2010, from <http://www.chicagobooth.edu/entrepreneurship>